

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย	9
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ	18
ผู้นำ	18
ภาวะผู้นำ	42
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู	46
ภาวะผู้นำครู	47
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์	65
องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	68
บทสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	80
รูปแบบและการพัฒนาภาวะผู้นำ	142
รูปแบบการพัฒนา	142
วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ	155
แนวคิดและทฤษฎีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development R&D)	162

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	173
ระยะที่ 1 ศึกษารูปแบบและกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของครู	174
ระยะที่ 2 จัดทำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู	184
ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครู	186
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	189
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	190
ตอนที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครู โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	201
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปฏิบัติและสภาพปัญหาภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของครู	209
ตอนที่ 4 ผลการร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	232
ตอนที่ 5 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา	237
ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา	250
ตอนที่ 7 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา	258

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	267
ความมุ่งหมายของการวิจัย	267
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	268
วิธีดำเนินการวิจัย	269
สรุปผลการวิจัย	271
การอภิปรายผล	275
ข้อเสนอแนะ	287
บรรณานุกรม	289
ภาคผนวก	313
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู	315
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	347
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	493
ภาคผนวก ง รูปภาพประกอบการทำวิจัย	503
ประวัติย่อผู้วิจัย	515

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 81
2	องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ 87
3	องค์ประกอบด้านความยืดหยุ่น 100
4	องค์ประกอบด้านการมีแรงจูงใจ 109
5	องค์ประกอบด้านการมีจินตนาการ 118
6	องค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหา 129
7	องค์ประกอบด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย 137
8	การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาภาวะผู้นำ 161
9	จำนวนประชากรของการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 177
10	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 178
11	องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 191
12	องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของครู โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปเป็น ตัวชี้วัดพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู 202
13	ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกข้อมูลตามข้อมูลสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ขนาดของสถานศึกษา 210

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโดยรวมและรายด้าน	212
15 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู โดยรวมและรายด้าน	213
16 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	214
17 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีจินตนาการ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	215
18 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีแรงจูงใจ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	217
19 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านความยืดหยุ่น โดยรวมรายด้านและรายข้อ	218
20 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านความสามารถ ในการแก้ปัญหา โดยรวมรายด้านและรายข้อ	220
21 ระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการปฏิบัติ สู่เป้าหมาย โดยรวมรายด้านและรายข้อ	221
22 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	222
23 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีจินตนาการ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	224
24 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการมีแรงจูงใจ โดยรวมรายด้านและรายข้อ	225
25 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านความยืดหยุ่น โดยรวมรายด้านและรายข้อ	227
26 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านความสามารถ ในการแก้ปัญหา โดยรวมรายด้านและรายข้อ	228

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 ระดับปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย โดยรวมรายด้านและรายข้อ	230
28 ความสำคัญของวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	231
29 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	237
30 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	238
31 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา	254
32 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา	255
33 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา หลังสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา	256
34 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนทดลองใช้รูปแบบและหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา	257
35 การวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถาม	495

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 ผลการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความสอดคล้อง IOC ของข้อคำถามแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครู	498
37 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ (r) ทั้งฉบับ ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน	501

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล	25
3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	83
4 ทฤษฎีลวดแรงขับ	115
5 กระบวนการวิจัยและพัฒนา	167
6 วิธีดำเนินการวิจัย	188
7 กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	247
8 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	274
9 กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	422
10 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	505
11 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	506
12 ครูผู้สอนในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง รูปแบบ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	507
13 ระยะที่ 1 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน	508

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

14	ระยะที่ 1 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน	509
15	สรุปแนวทางในการนำไปฝึกปฏิบัติจริง	510
16	ระยะที่ 2 ครูผู้สอนในสถานศึกษานำไปฝึกปฏิบัติจริงที่โรงเรียน	511
17	ระยะที่ 3 การประเมินผล สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู	512
18	ระยะที่ 3 การประเมินผล สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู	513